

מהי אלימות נגד נשים?

אלימות נגד נשים הינה תופעה חברתית הכוללת אלימות פיזית, אלימות מילולית, התעללות נפשית, תקיפה מינית או אלימות כלכלית כלפי נשים.

קיימות תאוריות הטוענות שהסיבה לתופעה זו נעוצה באי השוויון המגדרי ובמעמדן הנחות של נשים לאורך ההיסטוריה. בתרבויות שונות ובחברות פטריארכליות נחשבה האישה לרכוש של הגבר. אלימות נגד נשים הייתה דרך לשליטה בהן ולהגבלת צעדיהן ומעמדן בחברה, ותרמו לכך חוקים שונים ומדיניות ממשלתית בחלק מהמדינות.

נשים רבות נשארות במערכת זוגית אלימה בשל תלות כלכלית ורגשית משמעותית בגבר המתעלל, והעדר מנגנוני תמיכה ועזרה. דרישה לפרידה או ניסיונות בריחה מובילים פעמים רבות למעשי אלימות נוספים מצד בן הזוג ואיומים ממשיים על חייהן של הנשים.

על אף התקדמות מסוימת במעמדן של נשים בשנים האחרונות וחקיקת חוקים מגנים, ממשיכה התופעה להתקיים באופן נרחב ולגבות קורבנות רבים.

אלימות גופנית

הפעלת כוח או אמצעי פיזי אחר
(כלי נשק למשל) לצורך גרימת
נזק או סבל גופני או נפשי.
ביטויים של אלימות גופנית, בין
היתר, הם הכאה, דחיפה, בעיטה,
חניקה, קשירה, משיכת שיער
ועוד.

אלימות מינית

תקיפה מינית היא תקיפה בעלת אופי מיני המתבצעת כלפי אדם ללא הסכמתו או בניגוד לחוק. היא כוללת מגע בעל אופי מיני באמצעות גופו של התוקף או באמצעות חפץ. העבירות מוגדרות על פי החוק והן: מעשה מגונה, אונס ומעשה סדום בכפייה והטרדה מינית. בהתאם לכך כל אקט מיני המאופיין בחוסר הסכמה נחשב כאלימות מינית, ולכן יכול להתקיים גם בין בני זוג וזוגות נשואים. בתרבויות מסוימות ישנם גברים הסבורים כי בידם הזכות להכריח את בת זוגם לקיים עמם יחסי מין גם ללא הסכמתה, אך הדבר נחשב לאונס על פי החוק במרבית מדינות העולם המערבי.

אלימות נפשית

אלימות נפשית כוללת השפלה, איומים, אלימות מילולית ובידוד חברתי. על אף שהתנהגויות אלה בפני עצמן אינן משאירות סימנים גופניים, הן עשויות להוביל למצבים של חרדה מהאפשרות למימוש האיומים. אלימות נפשית יכולה לבוא לידי ביטוי לעתים בשתיקה ארוכה מכוונת או בהתנהגות פסיבית אגרסיבית, שבה במקום ביטוי הכעס בצורה גלויה ובשיחה, עושה זאת האדם על ידי התנהגות תוקפנית.

אלימות כלכלית

במקרים אופייניים המדוהים כאלימות כלכלית, בן זוג אחד מונע מבן הזוג האחר הוצאת כספים כמעט באופן מוחלט, ללא קבלת אישור ממנו. ייתכן שבן הזוג מונע אחדקת צ'קים ו/או כרטיסי אשראי, שואל על כל הוצאה כספית ומביע כעס כאשר יש הוצאת כספים ללא אישורו.

מאפיין נוסף המדוהה עם אלימות כלכלית הוא העברת כספים משותפים למקומות מסתור שאין לבן הזוג ידע עליהם ו/או גישה אליהם. אלו יכולים לכלול חשבונות בנק או תיקי השקעות. מכיוון שמערכות רבות בחברה מתייחסות למשפחות כיחידה אחת, נמנע לעתים סיוע לקורבנות אלימות כלכלית, שכן כל עוד אין תלונה, החברה מסביב אינה מזהה כל בעיה.

מוקדי סיוע

- ✓ מוקד נעמת לאלימות במשפחה: *9201 (ראשון עד חמישי 8:00-15:00).
- ✓ מוקד ארצי לדיווח על אלימות במשפחה: 118 (שבעה ימים בשבוע).
- ✓ מרכז סיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית: 1203.
- ✓ קו חירום לתלמידים/ות בנושא אלימות: 1204.
- ✓ "עלם" - עמותה לנוער במצבי סיכון: 03-7686666.
- ✓ אל"י - האגודה להגנת הילד: 1-800-22-39-66.
- ✓ "סהר" - סיוע והקשבה ברשת (ראשון-חמישי 16:00-24:00; שבת 21:00-24:00).
- ✓ המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת: 105.

מהו יום המאבק הבינלאומי למניעת אלימות נגד נשים?

יום המאבק הבינלאומי למניעת אלימות נגד נשים חל ב-25 בנובמבר מאז הוכרז על ידי האו"ם ב-17 בדצמבר 1999 כיום המיועד למאבק באלימות נגד האישה. התאריך נקבע ל-25 בנובמבר לציון רצח האחיות מיראבל, שלוש פעילות פוליטיות ברפובליקה הדומיניקנית שנרצחו בשנת 1960 בהוראת הדיקטטור רפאל טרוחיו.

במסגרת ההכרזה על יום המאבק, קרא האו"ם לממשלות העולם לארגן פעילויות להעלאת המודעות הציבורית לסוגיית האלימות נגד הנשים בחברה. זאת כל עוד נשים בכל רחבי העולם הן קורבנות לאונס, לאלימות במשפחה, להטרדה מינית ולעוד סוגים של אלימות נגד נשים.

הצורך ביום להעלאת המודעות נובע מכך שלרוב הנתונים האמיתיים אודות היקף האלימות נגד הנשים אינם גלויים לציבור, וחלקם אף אינם מדווחים לרשויות.

בישראל בעשור האחרון מתרחשות סביב יום זה צעדות אותן מובילים מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית.

**STOP
VIOLENCE
AGAINST
WOMEN**

החוק למניעת הטרדה מינית

החוק למניעת הטרדה מינית (1998) מגדיר חמישה סוגי התנהגות המהווים הטרדה מינית וקובע שהתנהגות כזו היא בגדר עבירה פלילית שעונשה מאסר, ועוולה אזרחית המאפשרת לבית המשפט לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק.

המעשים שעל-פי החוק הם בגדר הטרדה מינית:

- **סחיטה באיומים:** כאשר המעשה שהאדם נדרש לעשותו הוא בעל אופי מיני.
 - **מעשים מגונים:** מעשה לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיניים, שהופך להיות עבירת מין אם נעשה ללא הסכמה בוגרת של אחד הצדדים.
 - **הצעות חוזרות בעלות אופי מיני,** המופנות לאדם אשר הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות האמורות.
 - **התייחסויות חוזרות המופנות לאדם, המתמקדות במיניותו,** כאשר אותו אדם הראה למטריד כי אינו מעוניין בהתייחסויות האמורות.
 - **התייחסות (אפילו חד פעמית) מבזה או משפילה המופנית לאדם ביחס למינו או למיניותו,** לרבות נטייתו המינית.
- כאשר עבירות אלו נעשות תוך כדי ניצול יחסי מרות, תלות, חינוך או טיפול - זו הטרדה מינית גם אם המוטריד לא הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות!!!

נורות אדומות המנבאות זוגיות אלימה

קנאה מוגזמת: קנאה היא דבר אנושי וטבעי ומאוד מחמיא אלא אם כן היא באה לידי ביטוי באופן מוגזם וקיצוני. אם בן/בת הדוג אינו מוכן שתשוחחי עם גברים אחרים בטלפון, אינו יכול לסבול את קשריך החבריים עם הגברים מעברך ומבקש שתנתקי את היחסים עימם. אינו יכול אפילו לסבול שגברים אחרים מסתכלים עליך ומצדיק את מעשיו וכעסו עליך בשם הקנאה והאהבה אליך ועוד.

רכושנות: אם הוא קובע ומחליט עבורך, מדבר בשמך, מחליט מה תעשי, מה תלבשי "זה חשוף מידי", האם את מאופרת ומטופחת מידי לטעמו, דורש את אישורו לפעולות ומעשים שלך ומציג זאת כזוגיות נכונה וטובה אך בעצם משליט וכופה את רצונו עליך.

בידוד: אם הוא מנסה לבודד אותך מחבריך וממשפחתך. אם הוא מציג את חברותיך, בני משפחתך ואחרים באור שלילי, לפיו הם מנסים להסית אותך נגדו ולפגוע ביחסים שלכם.

דלדול וחוסר הערכה: אם הוא מעליב, משפיל, לועג ומדלדל בך ובמעשיך באמצעות מילים, התנהגויות ותנועות שונות ופוגע בך בנוכחות אנשים אחרים. קוטע את דבריך באמצע, עושה סימנים המבטאים שאת מדברת שטויות, לא נותן לך לדבר וכו'.

ביקורת רבה והאשמות: אם הוא מבקר ומאשים אותך על כל דבר שאינו מסתדר לו או רואה אותך אשמה בבעיות שיש ביחסים ביניכם או בבעיותיו.

חשדנות רבה: חושד בך לעיתים קרובות, שמא את בוגדת בו. אם כל איחור שלך מהעבודה, מהלימודים או כל מקום אחר גורם לו לסצנת קנאה, או מעורר בו התפרצות זעם וכעס אם הוא מנסה להשיגך בטלפון ואת לא זמינה, אם הוא לא יודע מה את עושה והיכן את ועוד.

פתיל קצר: אם הוא מתרגז ומתפרץ לעיתים קרובות.

מצבי רוח: אם יש לו מצבי רוח קיצוניים המשתנים במהירות.

קללות: אם הוא מקלל אותך.

אלימות פיזית: אם הוא מכה אותך, דוחף, סוטר, וכו' ואחר כך מצטער ומבקש סליחה. אם לא עוצרים את המכה הראשונה תגיע המכה השנייה והשלישית ועוד. בהתחלה תדירות האירועים האלימים נמוכה, אך ככל שעובר הזמן התקופות בין האירועים האלימים מתקצרות עד שלבסוף גם נעלמת החרטה והצער ובקשת הסליחה.

כפיית יחסי מין: אם הוא דורש יחסי מין או מעשים כלשהם בניגוד לרצונך.

פחד: אם את מפחדת מתגובותיו.

אימים: אם הוא מאיים עלייך באופן מילולי ולא מילולי בעדיבה או בעונש כלשהו.

אם הוא מאיים שהוא יפגע בעצמו אם תעדבי אותו.

התנהגות אובססיבית וכפייתית: אם הוא חוזר בכפייתיות על מעשים, כגון: כשלא מצליח להשיגך בטלפון מצלצל ללא הרף שוב ושוב, משאיר הודעות רבות, שואל פעמים רבות במשך היום היכן את ומה מעשייך, מצפה לדיווח קבוע, דורש סדר וניקיון מוגזמים, מסדר חפצים בצורה אחת ושיטתית וכל שינוי בארגונם מפריע לו, עורך מעקב אחר צעדיך, אחר שיחות הטלפון או הדוא"ל שלך ועוד.

אם הוא מבטיח שרק אם תשתני, הוא ישתנה והכול יהיה בסדר ביניכם כי הוא החכם, המבין, החדק ואצלו ההיגיון.

הפחתת ערך והכחשה: מפחית מערך האירועים ומהפגיעה שלך, מכחיש את האירועים וסיבותיהם ומאשים אותך שאת גרמת לו להתנהג כך. אף אחד לא יכול לגרום לאחר להתנהג באופן שהוא לא מסכים לכך. כל אחד אחראי באופן בלעדי על עצמו ועל התנהגותו.

אם את/ה רואה כי ביחסים שלך עם בן/בת זוגך מופיעות מספר התנהגויות שתוארו לעיל, כדאי לערוך חשבון נפש ולבדוק מחדש האם היחסים האלה מתאימים עבורך ולשקול יציאה מהקשר